

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی روانپرستاری
شناسنامه درس *Course Syllabus*

شماره درس: ۵۱۳۵۵۱

عنوان درس: مداخلات روان پرستاری خانواده

نوع و تعداد واحد: نظری، ۱.۵

دروس پیش نیاز: اصول مشاوره در روان پرستاری، اختلالات روانی بزرگسالان و مراقبت های روان پرستاری

نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۵-۱۴۰۴

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): پرستاری، کارشناسی ارشد، سوم

مکان کلاس: طبق اعلام اداره ی آموزش دانشکده

زمان کلاس: سه شنبه ۴-۲

زمان حضور در دفتر کار: یکشنبه ۱۵:۳۰

مسئول درس: دکتر قائدی حیدری

شماره تماس: ۰۳۱۳۷۹۲۷۶۰۷

Email: fatemeh.ghaedi@gmail.com

استاد درس: دکتر قائدی حیدری و دکتر لهراسبی

شرح درس:

محتوای درس مبتنی بر آشنایی و به کارگیری مداخلات روانپرستاری در مراقبت از خانواده در دوران های مختلف زندگی با ایجاد یک رابطه موثر با خانواده در سطوح مختلف پیشگیری است. کاربرد نظریه های روان درمانی در خانواده و مداخله در بحران در چارچوب فرایند پرستاری به منظور ایجاد تغییرات لازم در تنش ها، بحران ها و حل تضاد نقش ها که خود موجب عملکرد موثر و ارتقا سلامت خانواده باشد، نیز از موضوعات مد نظر درس است.

اهداف کلی:

- شناخت خانواده به عنوان یک نظام باز اجتماعی و هدایت خانواده در جهت رفع نیازهای مددجویان و ارتقا سلامت آن ها با به کار گیری نظریه های روان درمانی خانواده و طی مراحل مشکل گشایی در سطوح مختلف

اهداف رفتاری:

الف - حیطه ی شناختی

۱. اصول مشاوره قبل از ازدواج را توضیح دهد.

۲. ازدواج، اهمیت، اهداف، شرایط کلی و اختصاصی زوجین و اصول مهارت‌های تضمین‌کننده‌ی ازدواج موفق را توضیح دهد.
۳. تاریخچه‌ی خانواده و انواع خانواده را توضیح دهد.
۴. مراحل تشکیل خانواده، مفاهیم و بنیادهای تشکیل خانواده و نقش‌ها، وظایف و کارکرد خانواده را شرح دهد.
۵. چرخه‌ی زندگی خانواده را شرح دهد.
۶. مدیریت روابط خانواده را شرح دهد.
۷. خصوصیات خانواده‌ی سالم و مهارت‌های سالم زیستن در خانواده را با استفاده از الگوی Health Promotion توضیح دهد.
۸. تاریخچه‌ی خانواده‌درمانی و اهداف روان‌درمانی خانواده را شرح دهد.
۹. مهارت‌های پایه در خانواده‌درمانی و زوج‌درمانی را توضیح دهد.
۱۰. نظریات و رویکردهای خانواده‌درمانی شامل الگوهای زمینه‌ای، رفتاری، ارتباطی، ساختاری، احساسی، سیستمی و اعتقادی (خانواده‌درمانی ستیر، بوئن و مینوچین) را توضیح دهد.
۱۱. مراحل روان‌درمانی خانواده را تشریح کند.
۱۲. مراحل مشکل‌گشایی در خانواده را در سطوح مختلف پیشگیری با تأکید بر حل تضادها و نقش‌ها در خانواده توضیح دهد.
۱۳. اصول و رویکردهای زوج‌درمانی شامل نظریه‌ی آبه، تحلیل روابط عاطفی، زوج‌درمانی هیجان‌مدار و رویکرد شناختی-رفتاری را شرح دهد.
۱۴. تنش‌ها و بحران‌های مختلف (تکاملی، انتقالی و موقعیتی) در خانواده و راهکارهای کاهش تنش و مداخله در بحران را توضیح دهد.
۱۵. خشونت‌های خانوادگی را تبیین کند و انواع آن و راهکارهای مقابله با آن‌ها را شرح دهد.
۱۶. مشاوره‌ی جنسی در خانواده را با تأکید بر مسائل جنسی و تربیت جنسی توضیح دهد.

ب- حیطه‌ی عاطفی

۱. اهمیت نقش پرستار را در ارتقای سلامت خانواده و پیشگیری از تعارضات خانوادگی ارزش‌گذاری کند.
۲. ضرورت رویکرد همدلانه، غیرقضاوت‌گرانه و حساس به فرهنگ را در کار با خانواده‌ها توضیح دهد.

ج- حیطه‌ی روان‌حرکتی

۱. در موقعیت‌های شبیه‌سازی یا کارورزی، مهارت‌های پایه‌ی ارتباطی در زوج‌درمانی و خانواده‌درمانی را به کار گیرد.
۲. مراحل مشکل‌گشایی خانواده و راهکارهای کاهش تنش و مدیریت بحران را در سناریوهای آموزشی یا موردکاوی اجرا کند.
۳. تکنیک‌های مشاوره‌ی جنسی و آموزش تربیت جنسی را در چارچوب شایستگی حرفه‌ای روان‌پرستار تمرین کند.

۴. روش تدریس:

سخنرانی، پرسش و پاسخ، ایفای نقش، کلاس درس معکوس، مبتنی بر حل مسئله، مشارکتی (تیمی)

ابزار مورد نیاز تدریس:

کامپیوتر مجهز به اینترنت پرسرعت، مایژیک و وایت برد

مسئولیت های فراگیران:

۱. حضور به موقع، فعال و بدون غیبت در کلاس درس
۲. آمادگی برای کلاس از طریق پیش مطالعه بر اساس اهداف رفتاری هر جلسه
۳. ارائه کنفرانس در کلاس با استفاده از منابع معتبر و مورد تایید استاد

قوانین و مقررات کلاس:

۱. حضور دانشجو در کلاس درس، قبل از حضور استاد و عدم ترک کلاس تا پایان وقت آن ضروری است. در غیر این صورت غیبت محسوب می شود.
۲. خاموش نمودن تلفن همراه در کلاس درس ضروری است.
۳. آئین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان طبق شیوه نامه اجرائی موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی، آیین نامه پوشش حرفه ای رعایت گردد.
۴. بر اساس مصوبه آئین نامه آموزشی نحوه برخورد با غیبت دانشجویان در کلاس به شرح زیر است:
(الف) غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در آئین نامه آموزشی مربوطه در صورتی مجاز خواهد بود و مشمول کسر نمره نخواهد گردید که با ارائه مدارک مستند و گواهی معتبر و تأیید شده و با تشخیص مدیر گروه مربوطه مجاز شناخته شود.
(ب) نحوه برخورد با غیبت غیر موجه دانشجو در کلاس درس در سقف کمتر از $\frac{4}{17}$ (چهار هفدهم) بشرح زیر می باشد:

یک جلسه غیبت غیرموجه	قابل بخشش
دو جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۱ نمره
سه جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۲ نمره
چهار جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۴ نمره

ج) در خصوص نحوه برخورد با تعطیلی کلاس (غیر مجاز) که به صورت گروهی انجام می شود به ازای هر جلسه استاد می تواند تا سقف ۲ نمره کسر نماید.

۵. بدیهی است غیبت بیش از حد مجاز (۴/۱۷) منجر به نمره صفر در درس خواهد بود و در صورت مجاز بودن غیبتها با ارائه مستندات و اخذ موافقت شورای آموزشی دانشکده، موجب حذف درس خواهد شد.

نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	ارایه خلاصه نموداری و نوشتاری نظریه خانواده درمانی و زوج درمانی منتخب (هر کدام ۳ نمره)	۶
۲	حضور و مشارکت فعال در کلاس	۱
۳	سمینار کلاسی	۳
۴	امتحان پایان ترم	۱۰

منابع اصلی:

گلدنبرگ، ایرنه و گلدنبرگ، هربرت. **خانواده درمانی**. ترجمه حمیدرضا حسین شاهی برواتی و همکاران، چاپ دهم، تهران: نشر روان، ۱۳۸۹.

منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر:

۱. پاترسون، ج. ل. و همکاران. **مهارت های پایه در خانواده درمانی: از مصاحبه اولیه تا خاتمه درمان**. ترجمه علی نیلوفری. تهران: انتشارات ارجمند، ۱۳۹۱.
۲. ریان ک و همکاران. **ارزیابی و درمان خانواده ها**. ترجمه فاطمه بهرامی و همکاران. چاپ اول، تهران: انتشارات ارجمند، ۱۳۹۱.
۳. بارکر، فیلیپ. **خانواده درمانی پایه**. مترجمان محسن دهقانی و زهره دهقانی، تهران: انتشارات رشد، ۱۳۸۲.
۴. موسوی، اشرف سادات. **خانواده درمانی کاربردی با رویکرد سیستمی**. تهران: انتشارات دانشگاه الزهراء، ۱۳۸۲.

۵. جی، لوئیز، کوآ، بویلا و داتیلیو، فرانک ام. **تکالیف خانواده درمانی**. ترجمه دکتر مصطفی تبریزی و همکاران؛ چاپ دوم، تهران: انتشارات فراوان، ۱۳۸۸.
۶. جی هی لی. **رواندرمانی خانواده**. ترجمه دکتر باقر ثنایی، تهران: بعثت، ۱۳۶۵.
۷. خدایاری فرد، محمد و عابدینی یاسمین. **نظریه ها و اصول خانواده درمانی و کاربرد آن در درمان اختلالات کودکان و نوجوانان**. تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۹.
۸. ستوده، هدایت اله و بهاری، سیف اله. **آسیب شناسی خانواده**. تهران: انتشارات ندای آریانا، ۱۳۸۶.
۹. گالیندو، ایزراییل، بومر، ایلاین و ریگان، دان. **راهنمای ترسیم ژنوگرام خانواده**. ترجمه دکتر فرشاد بهاری، تهران: نشر دانژه، ۱۳۸۹.
۱۰. مک گلدریک، مونیکا، گرسن، رندی و شلن برگر، سیلویا. **ژنوگرام: سنجش و مداخله در مشاوره ازدواج و خانواده درمانی**. ترجمه دکتر فرشاد بهاری؛ تهران: نشر دانژه، ۱۳۸۹.
۱۱. مینوچین، سالوادور و فیشمن، اچ. چارلز. **فنون خانواده درمانی**. ترجمه فرشاد بهاری و فرح سیا، تهران: انتشاران رشد، ۱۳۸۷.
۱۲. مینوچین، سالوادور. **خانواده و خانواده درمانی**. ترجمه کتر باقر ثنایی، تهران: انتشارات امیرکبیر، ۱۳۷۳.
۱۳. بیرامی، منصور. **خانواده و آسیب شناسی آن**. تهران: انتشارات آیدین، ۱۳۸۳.
۱۴. شلیپه، آریست فون، شوایتزر، یوخن. **آموزش درمان و مشاوره سیستمی**. ترجمه سعید پیر مرادی، تهران: پردیس، ۱۳۸۶.

15. Goldberg, I & Goldberg H. **Family therapy: An Overview**. Australia: Brooks/Cole Cengage learning, (Last Edition).

جدول زمان بندی کلاس

شماره درس: ۵۱۳۵۵۱

عنوان درس: مداخلات روان پرستاری خانواده

رشته تمصیلی: پرستاری

نیمسال تمصیلی و سال: اول ۱۴۰۵-۱۴۰۴

زمان: سه شنبه ۴-۲

فراگیران: دانشجویان کارشناسی ارشد

اساتید درس: دکتر قائدی حیدری و دکتر لهراسبی

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس					
ردیف	تاریخ	عنوان جلسه	نوع جلسه	فعالیت یادگیری	مدرس
۱	۰۴/۷/۱	آشنایی با شناسنامه درس، مشاوره قبل از ازدواج، اهمیت و اهداف ازدواج، شرایط کلی و اختصاصی زوجین و اصول مهارت های تضمین کننده ازدواج موفق	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه، شرکت فعال در کلاس و پرسش و پاسخ	دکتر قائدی حیدری
۲	۰۴/۷/۸	مراحل تشکیل خانواده، چرخه زندگی خانواده، نقش ها، وظایف و کارکرد خانواده، تاریخچه خانواده و انواع خانواده	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه، شرکت فعال در کلاس و پرسش و پاسخ	دکتر قائدی حیدری
۳	۰۴/۷/۱۵	مدیریت روابط خانواده	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه، شرکت فعال در کلاس و پرسش و پاسخ	دکتر قائدی حیدری
۴	۰۴/۷/۲۲	خصوصیات خانواده سالم و مهارت های سالم زیستن در خانواده با استفاده از الگوی Health promotion	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	سمینار کلاسی	دکتر قائدی حیدری
۵	۰۴/۷/۲۹	تنش ها و بحران های مختلف (تکاملی، انتقالی و موقعیتی) در خانواده و راهکارهای کاهش تنش و مداخله در بحران	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	سمینار کلاسی	دکتر قائدی حیدری
۶	۰۴/۸/۶	مشاوره جنسی در خانواده با تاکید بر مسایل جنسی و تربیت جنسی	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	سمینار کلاسی	دکتر قائدی حیدری
۷	۰۴/۸/۱۳	خشونت های خانوادگی	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	سمینار کلاسی	دکتر قائدی حیدری

دکتر قائدی حیدری	مطالعه، شرکت فعال در کلاس و پرسش و پاسخ	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	تاریخچه خانواده درمانی و اهداف روان درمانی خانواده و مهارت های پایه در خانواده و زوج درمانی	۰۴/۸/۲۰	۸
دکتر قائدی حیدری	مطالعه، شرکت فعال در کلاس و پرسش و پاسخ	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مراحل روان درمانی خانواده و مشکل گشایی در خانواده	۰۴/۸/۲۷	۹
دکتر لهراسبی	ارایه خلاصه نموداری و نوشتاری نظریه خانواده درمانی منتخب	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	نظریات و رویکردهای خانواده درمانی ۱	۰۴/۹/۴	۱۰
دکتر لهراسبی	ارایه خلاصه نموداری و نوشتاری نظریه خانواده درمانی منتخب	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	نظریات و رویکردهای خانواده درمانی ۲	۰۴/۹/۱۱	۱۱
دکتر لهراسبی	ارایه خلاصه نموداری و نوشتاری نظریه زوج درمانی منتخب	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	نظریات و رویکردهای زوج درمانی	۰۴/۹/۱۸	۱۲

لینک کلاس مجازی:

<https://meet.mui.ac.ir/rkudibre75wr/>

تاریخ امتحان میان ترم: برگزار نمی شود.

تاریخ امتحان پایان ترم (بر اساس تقویم آموزش): بر اساس اعلام آموزش دانشکده

سایر تذکر های مهم برای دانشجویان:

- به موقع و قبل از ورود استاد سر کلاس حاضر شوید.
- تلفن همراه سایلنت باشد، از تلفن همراه به هیچ وجه استفاده نشود.
- آموزش به صورت تعامل دوجانبه بین استاد و دانشجو است لذا قبل از کلاس مروری سریع بر مطالب کلاس با توجه به رفرنس ها داشته باشد.
- تکالیف کلاسی تا یک هفته پس از پایان جلسات به صورت فایل متنی تحویل داده شود.
- در مورد سمینارهای کلاسی، بدون هماهنگی با استاد یک هفته قبل از ارائه و ارزیابی محتوا، امکان ارائه و کسب نمره مربوطه وجود ندارد.